

Марія БОЧКО,
вчителька географії Хмельницької СЗОШ №12

Що допомагає вивчати Землю?

(урок-практикум, 6 клас)

Вид уроку: вивчення нового матеріалу.

Технології: критичного мислення, ігрова, проблемного навчання, дослідницька, здоров'язбережувальна.

Мета: навчити виявляти суттєві ознаки методів дослідження; формувати компетенції особистісного самовдосконалення; сприяти виробленню в учнів здібностей визначати проблему та способи її вирішення.

Завдання:

– здійснює пошук географічної інформації з різних джерел;

– логічно структурує власне повідомлення;

– презентує результати своєї роботи у запропонований спосіб;

– розпізнає з допомогою вчителя пізнавальну географічну проблему у запропонований спосіб; взаємодіє в групі для розв'язанням навчальної проблеми відповідно до своєї ролі.

Обладнання: підручник, атласи, дидактичні матеріали, набір посуду для проведення експерименту, сіль, ножиці, клей, сорбонки невеликого розміру (невелика двостороння картка, на одній стороні якої записується поняття, приклад, формула, слово, дата, картинка, схема, питання тощо, а на іншій – відповідь).

Рекомендації: зробіть достатню кількість примірників (додаток А-В), готуючись до уроку; заздалегідь напишіть епіграф уроку на дошці: «Справжня і законна мета всіх наук полягає у тому, щоб наділяти життя людське новими винаходами та багатствами». Френсіс Бекон.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

Налаштуйте учнів на плідну працю, використовуючи українські прислів'я та приказки: «Не кажи: не вмію, кажи – навчусь», «Хто знання має, той мур зламає». Нагадайте про необхідність бути активними, уважними, дієвими.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності, повідомлення теми, мети уроку

Запросіть учнів взяти участь у грі «Налаштування на успіх». Повідомте, що ви маєте талісман успіху (будь-який незвичний предмет) і запропонуйте до нього доторкнутися. У контексті проведеної гри обговоріть, що для учнів вважатиметься успіхом на уроці. Оголосіть тему уроку, підкресліть, що метою уроку є навчитися використовувати методи дослідження.

III. Актуалізація опорних знань учнів

Приєм «Перша спроба»

Повідомте здобувачам освіти, що вони будуть працювати в групах і виконувати різні завдання. Перша група проводить дослідження. Інші школярі (2-4 групи) обговорю-

ють у групі питання, що записані на сорбонках, та готують до озвучування найбільш вдалу відповідь.

Час – 3 хв.

Запитання:

2 групі: Що належить до водної оболонки Землі – гідросфери?

3 групі: Яке значення має океан?

4 групі: Які зміни відбудуться на Землі, якщо площа Світового океану зменшиться?

Запросіть до слова по одному представнику від групи.

Вислухайте всіх учнів та обговоріть питання: «Який метод закладено у дослідження першої групи?».

IV. Вивчення нового матеріалу

Робота в дослідницькій лабораторії «Крок за кроком»

Приєм «Наукове змагання»

Запросіть учнів попрацювати вченими в дослідницькій лабораторії. Наголосіть, що термін «метод» з грецької мови перекладається як "шлях дослідження".

Роздайте здобувачам освіти шаблон «Методи», «Візуальна інформація» (додаток А). Поясніть, що вони будуть складати опорну схему, подібну на павучок, тому можуть вирізати картинки. Попередьте, що після оформлення схеми буде проведено конкурс на кращу схему із номінаціями «Найяскравіша», «Найакуратніша», «Найбільш творча». Наголосіть, що в центрі павучка розташований головний термін – «Методи». Акцентуйте увагу на визначенні основних методів у тексті підручника «Якими методами дослідження користуються географи».

Запитайте думку дітей стосовно запитань:

– Що означає порівняти?

– Як нові технології полегшують роботу в сфері спостережень за станом планети?

– Який метод використовується тільки в географії?

Проведіть колективний аналіз можливостей та перешкод при використанні різних методів. Заохочуйте висловлювати власні думки.

Інтерактивна вправа «Посів сумнівів»

Запропонуйте учням встановити необхідність використання картографічного методу для дослідження природи Землі. Попросіть дітей обґрунтувати відповідь на запитання: «Чи дійсно це унікальний метод і він може покращити наше життя?». Повідомте, що завдання виконується по кроках. Час виконання кроку – 1 хв.

Крок 1. Учні записують на сорбонках максимальну кількість відповідей на запитання.

Крок 2. Групи переходять до іншого столу та доповнюють інформацію на сорбонках, не повторюючи свою.

Крок 3. Групи повертаються до свого столу, аналізують інформацію і готуються презентувати свої роботи.

Після закінчення роботи обговоріть результати.

Творча вправа «Посів сумнівів – сходи знань»

Для первинної перевірки засвоєння нових знань використайте додаток Б «Індивідуальна інструктивна картка». Наголосіть, що головна умова – якнайшвидше і правильно виконати завдання. Запропонуйте учням здійснити взаємоперевірку роботи за відповідями на екрані або на дошці.

Робота в експертній лабораторії «Мої відкриття»

Запросіть здобувачів освіти попрацювати фахівцями в експертній лабораторії та роздайте додаток В «Завдання експертів». Нагадайте, що вони будуть працювати в парах протягом 3-х хвилин за текстом підручника «Які є джерела географічної інформації». Акцентуйте увагу, що завдання-дослідження складається з двох частин: перша – прочитати текст і дати відповіді на поставлені запитання; друга – обговорення двох запитань до тексту. Кожен учень приймає самостійно рішення, але враховує думку іншого учня. Порекомендуйте уважно прочитати завдання, а потім виконувати. Після завершення роботи спонукайте школярів озвучити відповідь на п'яте запитання.

V. Рефлексія

Приєм «Закінчи фразу»

Запропонуйте учням теми для дослідження. Наголосіть, що здобувачі освіти мають виключити метод, який недоречно використовувати в цьому дослідженні, та пояснити причину. Акцентуйте увагу, що відповідь має почина-

тися зі слів: вивчаючи цю тему....., я не використовуватиму такий метод дослідження, як, тому що...

Теми для дослідження:

1. Зіставити довжину річок.
2. Виявити залізо в руді за допомогою магніту.
3. Дізнатись відстань від будинку до супермаркету.
4. Брудний сніг швидше тане, ніж чистий.

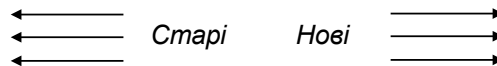
VI. Підсумки і напуття

Наголосіть, що географія допомагає нам бачити світ і орієнтуватися в ньому. Прислів'я говорить: «Мало дивитись, треба вміти бачити». Кожна людина повинна міркувати про свої цінності та прагнути працювати для більшого блага. Подякуйте учням за роботу, називаючи конкретно їхні якості, які вони виявили під час роботи на уроці, відмітьте найбільш активних.

VII. Домашнє завдання

Запропонуйте учням зробити добру справу (додаток В). Наголосіть, що пластикові пляшки – це винахід людства на початку 20 століття. Його винахідник Лео Бакеланд писав: «Якщо я не помиляюся, то у майбутньому цей винахід ще покаже свою важливість». Підтвердіть або спростуйте цей вислів шляхом дослідження «Пластикова пляшка – життя після смерті».

**ДОДАТОК А.
Шаблон "Методи"**

МЕТОДИ

ДОДАТОК Б.
Індивідуальна інструктивна картка

Практична робота

Тема: метод дослідження.
 Мета: визначити метод, що використовувався під час виконання завдання.
 Обладнання: _____

2. Розгляньте її та знайдіть материки: Північну й Південну Америки.
3. Визначте риси подібності та відмінності їхнього географічного положення.
4. Оформіть результати досліджень.
5. Встановіть метод дослідження.
6. Висновок.

- Хід роботи
 1. Знайдіть в атласі карту «Фізична карта півкуль».

ПОЛОЖЕННЯ МАТЕРИКІВ

Ознаки для порівняння	Спільні риси	Відмінні риси	
		Південна Америка	Північна Америка
Положення відносно півкуль: західна східна північна південна			
Положення відносно океанів: Тихий Атлантичний Північний Льодовитий Південний Індійський			

Назва методу _____
 Група _____, до якої належать учні _____
 Висновок _____

ДОДАТОК В.
Завдання для експертів

1. Цей уривок розповідає про _____
2. Головними ідеями є:
- _____
- _____
3. Читаючи, я погоджуюся із: _____
4. Читаючи, я не погоджуюся із: _____
5. Два питання до тексту, які підлягають обговоренню:
1) _____
2) _____

Важливо розуміти:
 Що ми виграємо в економічному відношенні? _____

 Що виграємо в екологічному відношенні? _____

 Що виграємо в соціальному відношенні? _____

 Не погоджуюся з думкою Лео Бакеланда, тому що _____

 Погоджуюся з думкою Лео Бакеланда, тому що _____

Дослідження

«Пластикова пляшка – життя після смерті»

Дослідіть життя пластикової пляшки, яка потрапила на смітник. Розробіть програму дій.

Прагнення: «Я хочу це зробити». _____

Надія на успіх: «Мені це під силу». _____

Ймовірність досягнення мети: «Все залежить від мене». _____

Еталон «Новий образ майбутнього мого міста». _____
